

ԲՆՈՒԹԻՒՆ

Անտապտն ըլլար իմ բնակատեղն,
 եւ ոգի մ'աղուոր ինծի սպասարկէր,
 Որ ես մոռնալով ողջ մարդկային ցեղն,
 Չատելով ոչ ոք, տայի 'րեն իմ սէրն.
 Տարրեր, ազնուացնող յուզմունքին մէջ ձեր,
 Ուր ես ինքզինքս վեհացած կը զգամ,
 Անկա՞ր էք զայն տալ, սրխա՞լ եմ կարծիր,
 Խորհելով թ'անոնք շատ մը տեղեր կան,
 Անոնց խօսիլ չըլլայ մեզ՝ բախտ թ'եւ շատ անգամ:

Անտառներու մէջ անհետ, կայ հանոյք,
 Վրսեմ ներշնչում վըրայ եզերքին.
 Ընկեր՝ թիւն (ուր մարդ չըլլար միջամուխ)
 Կայ խոր ծովուն քով, նուազ իր աղմուկին.
 Կ'սիրեմ մարդն աննիազ, բնութիւնն աւելի,
 Մեր տեսութեան մէջ ուր կ'երթամ մոռնալ,
 Ինչ որ եղած եմ, դեռ պիտո՞ւ գալիքին
 Ըլլամ, խառնուիլ տ'եզերքին, ըզգալ,
 Ինչ ոչ պահել, ոչ լման յայտնել է ինծի հնար:

Թաւալէ, ովկիան խոր, մութ — կապտագոյն,
 Բիւր տորմիդ կ'աւլեն ջրերդ անօգուտ,
 Կ'քանդէ մարդն երկիրն, իր իշխանութիւնն
 Կ'կասի եզերքիդ՝ դաշտին՝ հոսանուտ,
 Գուկդ է աւերը, եւ աներեւոյթ
 Շուրն իր քանդումին, բացի դին իր միայն,
 Երբ վայրկեանի մ'մէջ գերդ անծրելի մ'պուտ,
 Կը սուգուի խորքիդ մէջ պըղպըջածայն,
 Անմահագանգ եւ անդազադ, անգերեզման:

Ձեն իր քայլերուն համար շաւիղներդ,
 Ոչ դաշտերդ աւարն իր, կը ցընցես զայն,
 Դըլուխդ վեր առած. ըստոր իր ոյժերն,
 Կ'արհամարհես դուն, երկրի կործանման.
 Նետելով գիրկէդ զինք դէպ՝ անսահմանն,
 Դողացնելով զայն ցըրցանիդ խաղով,
 Իր չաստուածներուն ոռնալով. ու միայն
 Թողով զայն խորշի մ'խեղճ յոյսի մ'շողով,
 Շըպըրտելով երկրին նորէն — մահուան դողով(*):

Բնագիրը = Նոն Թողնելով զայն. հոն թող պահել:

Ռազմազենքերն որ կը սարսեն պատերն
 Ժայռ — քաղաքներուն, տալով ազգաց դող,
 Որոնցմէ կ'դողան եւ ինքնակալներն,
 Կաղնէ Լէվիթանն, շինուած յաղթակող,
 «Տէրդ» կ'կոչուի որու հողէ ըստեղծողն,
 Եւ պատերազմի է իրաւարարն,
 Խաղալիքներդ են, ձեան վաթիւ հալուող
 Ալիքներուդ մէջ, ինչպէս եւ աւարն
 Թրափալգարի, նոյնպէս գոռոզ ռազմատորմն ալ:

Շուրջը կայսրութիւններ փոխուած՝ քեզմէ զատ,
 Ասորեստան, Հռոմ, Յունաստան, Կարդազ՝,
 Ջուրդ զիրենք սըրբեց դեռեւս երբ ազատ
 Եւ շատ ինքնակալ: Են այժմ հըպսոտակ
 Ստար տէրերու — ըստրուկ կամ վայրագ —
 Իրենց նեխն երկիրն ըրաւ ապաւեր,
 Անփոփոխ դուն լոկ, բայց ալ՝ քներուդ կազն.
 Ամհապն յօնքերուդ վըրայ չի գըրեր,
 Ըստեղծութեան օրն ինչ էիր, նոյն ես դուն դեռ:

Փառաւոր հայ՛լի Ամննազօրն ուր,
 Կը յայտնէ ինքզինք մէջ փոթորիկին.
 Միշտ, հանդարտ կամ խռով — մրրիկ կամ զեփիւռ —
 Սառած Բել'ոին մէջ, այրեցեալ Գօտ'ին՝
 Մըթահեւ, վըսեմ, անեզր: Յաւերժին
 Պատկերը, անտես Աստուածութեան գահն.
 Ճիւղաներդ ստեղծուած տիղմէն բու խորքին.
 Կը հնազանդի քեզ ամէն մէկ շրջան.
 Կ'երթաս յառած զարհուրելի, անչափ, մեն-միայն:

Ու սիրած եմ քեզ, խընդութիւնս, ովկիան,
 Երեխայութեանս զիրկըդ է անցած.
 Փըրփուրներուդ պէս, հասակէս պարման,
 Գու ալիքներուդ հետ եմ ես խաղցած,
 'Ի անոնք իմ հաճոյքս: Եւ այնկոծուած
 Ծովն եթ' սարսափի փոխած՝ զայն, այդ ահն
 Անհաճ չէր: Կարծես քեզմէ ես ծընած,
 Մօտիկ, հեռաւոր ալ՝ քներուդ վըստահ,
 Կը դընէի ձեռքըս բաշիդ, ինչպէս հիմա:

Քրդմ. Մ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ԼՈՐՏ ՊԱՅՐԸՆ